

g l a s e

LETO VII. 21. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 11. 1960.

BRIDKE UGOTOVITVE

Slovenci v zamejstvu radi naglašamo, da smo šli po drugi svetovni vojni v emigracijo zlasti zato, ker smo hoteli ohraniti svoje duhovne vrednote, ki jih je v domovini skušal komunizem uničiti s svojo revolucijo in jim podira temelje sedaj že poldrugo desetletje. Nismo mislili samo nase, želeli smo, da bi tudi naši otroci ostali zvesti idealom vere in slovenstva. Tedaj je šlo z nami v emigracijo mnogo mladine, mnogo tisoč slovenskih otrok se je rodilo že v emigraciji. In kakšna je bodočnost te mladine? Živi v svetu, ki je komaj kaj manj zmaterializiran kot je oni v domovini, za ohranitev slovenskih vrednot skrbita samo dom in cerkev — in pa redke slovenske šole, ki delujejo sredi večjih slovenskih kolonij po vsem svetu. Če je za osnovni nauk o slovenstvu poskrbljeno v skromni obliki, potem se le malo stori za mladino, ki bi morala ostati zvesta talentom, ki jih je prejela in nadaljevati svoje študije skozi srednjo in visoko šolo. Odstotek slovenske študirajoče mladine je porazno nizek.

Na mladini sloni vsa bodočnost našega dela. V domovini stori režim več kot bi mogel kdo pričakovati. Vsako večje mesto v Sloveniji ima gimnazijo oziroma njej podobno srednjo šolo. Univerza v Ljubljani se izpopolnjuje in število slušateljev je že močno čez deset tisoč. Ljubljanski literarni kritik Mitja Mejak je pri turneji slovenskih književnikov na Koroškem v svojem predavanju slavil zmagoslavno pot slovenske knjige in podčrtal, da danes izide v Sloveniji vsaj ena knjiga slovstvene vsebine na dan — število vseh publikacij v našem jeziku je seveda še večje. Poudarek na gradnji duha in posest nad njim je naravnost veljkanski. Seveda hočejo s tem doma doseči duhovno preobrazbo družbe v svojem smislu. Ofenziva je mogočna, upajmo, da nosi v sebi tudi klice, ki bodo temelje načrtov izpodjedle in razvoj naklepov iz negativnih osnov zaobrnilo.

Naša mladina more povečini dobivati slovensko vzgojo samo na najnižjih stopnjah. Starši, ki so odšli v emigracijo, da ohranijo sebi in otrokom slovenske osnove, komaj čakajo, da odide mladina po končani osnovni šoli v "pridobitne" službe — neredko se sliši, da so otroci ponekod pravi "kapital" za pridobivanje snovnih dobrin. Mnogi bodo tudi trdili, da je gospodarsko močna emigracija porok za vse drugo... Doma so drugačnega mnenja, dasi mislijo samo na materialistično usmerjeno družbo. V ZDA in tudi v Argentini smo slišali glasove odličnih državnih predstavnikov, da naj zlasti Slovani in Slovenci ohranimo bogastvo svojih kultur in jih posredujemo svetu, v katerem živimo. Toda to je nemogoče, če ne bomo znali oblikovati svojega izobraženstva, ki bo znalo in moglo korakati vsaj vstric z rodom, ki gradi in dela doma... In če bi hoteli doseči uspeh, ki bi kaj veljal, bi morali stremeti za tem, da bi bila naša v kulturi delujoča mladina bolj opremljena in trdna, ker s to vero so njeni starši odhajali čez mejo in bi morali z enakim pričakovanjem zreti na bodočnost, svojo in vsega slovenstva.

Trenutno je slika žalostna. Ponekod je kulturni vzpon tujine plehek in brez ambicij. Sadovi med našo mladino se že poznajo. Treba bi bilo kolo časa naravnost zaobrnilo; verjetno prihajamo v dobo, ko je možen še edini zadnji poskus, da si rešimo mladino in talente, ki nam jih ponuja.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Knjižni program za VI. letnik bomo objavili; v prihodnji številki in hkrati tudi cene za novi letnik.

Uprava Slov. kult. akcije

Po ovinku čez London je Slov. kult. akcija prejela razpravo g. Marka Milunovića, Črnogorca, sedaj v Västerasu na švedskem, pod naslovom "Slovenci u službi Vikinga", v kateri poroča o usodi slovenskega protestantskega predikanta Janeza Znojilška, ki je po izgonu protestantov iz Slovenije zašel na švedsko, kjer je prišla njegova rodbina do velikega ugleda in pomena in so prišli potomci kmalu do plemstva in bili slednjič povzdignjeni v grofe. Najvažnejši, svetovnoznani član Znojilškovega potomstva, ki si je zaradi lažje izgovorjave predrugačil priimek v Snoilsky, je bil lirski pesnik grof Karl Johan Gustav Snoilsky, rojen 1841, umrl 1903. O tedanjih Znojilških -Snoilskyh je že leta 1898 poročal v Ljubljanskem Zvonu Anton Aškerc. Milunović pa poroča tudi o nadaljnjih potomcih. Rodbina Snoilskyh je bila vedno ponosna na svoje slovensko poreklo in je grof Gustav posvetil Ljubljani posebno pesem ter poklonil za svojo šestdesetletnico slovenskemu stolnemu mestu svojo zadnjo pesniško zbirko.

Slovenska kulturna akcija bo zelo hvaležna tistemu, ki bi ji mogel posoditi za nekaj časa Ljubljanski zvon iz leta 1898, da bi njen referent lahko presodil, kateri podatki g. Milunovića še niso bili objavljeni.

TISKA SE
MEDDOBJE
VI, št. 1/2.

PRED IZIDOM JE
ZGODOVINSKI ATLAS
SLOVENIJE

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

VEČER KVARTETA FINKOVIH

Naš 13. večer je v okviru Glasbenega odseka izvedel kvartet Finkovih. Dvorana Birabén je nudila zelo primeren ambient s svojo dobro akustiko, zanimivo razporeditvijo prostora in s svojo stalno razstavo slik in kipov. Poslušalci — rojaki in domačini — so jo zasedli, dasi je bil koncert v razmeroma zgodnji uri delavnika.

Spored je začel in končal kvartet. Prve tri točke so bile starejše skladbe (a capella) velike cene. Pri Gallusu so nastopajoči še prihajali v sklad z okolico in nato sproščeno zaživel v Duranteju in Palestrini, tako da ni bilo čutiti ne suhoparne pedanterije ne svojevoljnega preoblikovanja, marveč pristnost.

Solist Božidar Fink ponazarja z enako prepričljivostjo junake (Balakirev), razigrance (Beethoven), kontemplativne (Wlf) kot razpoloženske (Škerjanec, Lajovic) motive, dasi so njegovemu volincau, mehko barvanemu glasu bližnji poslednji. Podčrtati je treba vzorno soustvarjanje pevca in spremljevalca.

Tercet sester Finkovih še vedno pogloblja svoje interpretacije, ne da bi pri tem trpela svežina podajanja. Ubranstvo glasov omogoča celovito izvedbo polifonskih skladb (Palestrina) in polnozvočne homofonskih (Mozart in ostale), pri katerih ima vodilni sopran ves potrebni zlet, sugestivnost in plemenitost, alt polnost in srednji glas plastičnost, da nastajajo taka zvočna razkošja, kot jih je zasnoval n.p.r. Lajovic. Občinstvo je posebej navdušila še Eisensteinova Huaino z južnoameriško tematiko. Obilnemu ploskanju sta se na koncu tega dela pridružila dva šopka.

Geržiničevo "Cest brezupna slast" je bilo resnično vredno drugič slišati. Je res reprezentativno delo in ima v kvartetu Finkovih vzorne izvajalce. Proháčka je kaj prijetno zaključil ta pomembni večer, ki so ga posneli na trak, da bo mogel bogatiti tudi severnoameriške slovenske radijske oddaje.

V nekaj besedah bi mogli označiti ta koncert tako: lep in tehten program, izvrstno nastudiran; posebno je pohvale vredna predstavitev najboljših slovenskih avtorjev; izvedba precizna in prilagojena stilom; glasovi skrbno oblikovani in skladno ubrani v svoji naravni zvočnosti. V prof. Geržiniču imajo zanesljivo spremljevalca, katerega igra se odlikuje po čistoči in izraznosti.

kronika

Dr. Jakob Šolar, v pismu č. g. Franciju Rodelu C.M., o našem delu. (Pariz, oktobra 1960.)

"O literarnem delu v zamejstvu sicer nekaj vem, saj sem imel priložnost, da sem precej te produkcije čisto legalno videl in bral. Kaj naj rečem? To ustvarjanje kaže tako iskreno in plemenito ljubezen do domačije in slovenstva, tak silen napor, da si ohrani sredi tujega morja svoj jezik in misel, da mora imponirati vsakomur, naj bo kakršnega koli nazora. To sem na vsa usta povedal tudi odločilnim skozi okno. In kar je več: Kljub vsemu, kar so doživeli in pretrpeli, je njihovo stališče vzvišeno nad vsako ozkosrčno sovražnost, skušajo ra-

NOBELOV NAGRAJENEC SAINT-JOHN PERSE

Švedska akademija je 26. oktobra podelila Nobelovo leposlovno nagrado francoskemu pesniku *Saint-Johnu Perseu* za njegov pesniški opus, posebno pa za zadnjo pesnitev *Chronique* (Gallimard, 1960).

Zadnja dva dni pred glasovanjem sta ostali na tehtnici dve imeni — dva diplomata v pokoju: Ivo Andrić in Saint-John Perse. Prevod Andrićevih del (Most na Drini, Travniška kronika) je zbudil pozornost; severnjaki so odkrili pri njem celo nekaj sorodnosti s Selmo Lagerlöfovo; vendar pa so imeli akademiki — in jugoslovanska propaganda — pred očmi bolj vse jugoslovanske književnosti kakor Andrića samega.

Saint-John Perse je nedvomno eden največjih sodobnih pesnikov, a ga je do zdaj poznal le zelo ozek krog ljubiteljev. Komisijo Nobelovih nagrad je opozoril nanj njen član Dag Hammarskjöld, glavni tajnik OZD, ki je kljub kongoški krizi prevedel *Chronique* v švedščino in je 30. oktobra v zasebnem salonu steklene palače zaupal časnikarju, da je zadnja dva ali tri mesece našel vselej kakšni dve uri na dan za resne stvari... (med razgovorom je v glavni dvorani albanski delegat opisoval "kriminalno snovanje" ZDA proti kubanski neodvisnosti).

Pravo ime Nobelovega nagrajenca je *Alexis Saint-Léger Léger*. Rojen je bil leta 1887. na otoku Guadeloupe v Malih Antiljah sredi neskončnega Oceana, sredi ljudi vseh barv in jezikov. Še kot otrok je spoznal botanika Dussa, ki je bil poleg znanstvenika pesnik in etimolog. Na univerzi v Bordeauxu je študiral pravo, naravoslovne vede in leposlovje ter poslušal predavanja o psihatriji in o helenizmu, v Pirinejih se je zanimal za alpinizem in za geologijo. Navduševal se je za grško metriko in prevajal Pindarjeve ode. Obiskoval je Francisa Jammesa, z bardom d'Orthezom je hodil po hribih in delal herbarij. Pri Jammesu je spoznal Claudela. Po univerzi je križaril po Atlantskem oceanu, prepotoval Španijo in Nemčijo ter se na Angleškem sprijateljil z Josephom Conradom. Tik pred prvo svetovno vojno se je na Claude-ovo prigovarjanje odločil za diplomacijo, bil pet let tajnik na poslaništvu v Pekingu, prepotoval Kitajsko, Korejo, Japonsko, Mongolijo in Srednjo Azijo, Malajske otoke in Polinezijo. Leta 1921. je bil kot strokovnjak za azijska vprašanja na mednarodni konferenci v Washingtonu, potem načelnik kabineta, načelnik političnega oddelka in končno do leta 1940 pod šestnajstimi različnimi vladami glavni tajnik zunanjega ministrstva. Med okupacijo je delal v kongresni knjižnici v Washingtonu. Tam ima še zdaj svoj dom, večinoma pa živi kot nomad po puščavskih pokrajinah ameriškega Severa, po atlantskih obalah in otokih, v Severni Carolini in v Floridi, na Antiljah — le na rojstni otok se ne vrne nikoli več.

Prvo pesnitev *Images à Crusoe* je objavil leta 1909. Zbirka ima šest: *Eloges* (Hvalnice), 1911; *Anabase*, 1924; (ta zbirka je izšla pod psevdonimom St-J. Perse, a mu to še ni bilo dovolj:

— Letos so v domovini slavili ki priznavajo ceno lepote le tistedeseto obletnico smrti pisatelja Prežihovega Voranca. V Naših razgledih je napisal V. K. razmišljanja o sodobni slovenski prozi in med drugim pravi, da je bil Prežihov Voranc dejansko edini resnični zastopnik socialističnega realizma, vendar so glavna njegova dela te smeri izšla še pred letom 1941. Po koncu vojne je bilo nekaj del, vendar utrditve te smeri v slovenskem slovstvu niso pomagala, lahko bi celo rekli, da so ji škodovala. Nova proza pa ne kaže nobene posebne usmerjenosti in se še išče, ker da se "pisatelji nočejo angažirati za realizem v sodobni socialistični družbi". Pač pa doživlja "socialni realizem v domovini celo napade ali vsaj izraze nezaupanja s strani tistih,

ki priznavajo ceno lepote le tistedeseto obletnico smrti pisatelja Prežihovega Voranca. V Naših razgledih je napisal V. K. razmišljanja o sodobni slovenski prozi in med drugim pravi, da je bil Prežihov Voranc dejansko edini resnični zastopnik socialističnega realizma, vendar so glavna njegova dela te smeri izšla še pred letom 1941. Po koncu vojne je bilo nekaj del, vendar utrditve te smeri v slovenskem slovstvu niso pomagala, lahko bi celo rekli, da so ji škodovala. Nova proza pa ne kaže nobene posebne usmerjenosti in se še išče, ker da se "pisatelji nočejo angažirati za realizem v sodobni socialistični družbi". Pač pa doživlja "socialni realizem v domovini celo napade ali vsaj izraze nezaupanja s strani tistih,

mu, v sfere svetovnega in božanskega odmaknjenemu subjektivizmu. "Kaj more rešiti literaturo pred takimi težnjami?" se vprašuje pisec. In odgovarja: "Le živa, prizadeta, družbeno angažirana književnost..." Torej poskus obnovite ždanovščine, katere so se nekateri pisatelji v zadnjem desetletju še dokaj uspešno otresali.

— Beograjska založba "Prosve-ta" je izdala v prevodu delo dr. Milka Kosa "Zgodovina Slovencev" in sicer v drugi izpopolnjeni izdaji iz leta 1955. Pri založbi "Nolit" izideta v zbirki "Antologija jugoslovanskih književnosti" dve knjigi: Bojan Štih in M. Šega sta uredila knjigo "Slovenačka proza", nekoliko kasneje pa bo izšel izbor

zmeti kulturno ustvarjanje doma in ga pravično ocenjevati. S kakšno drobno skrbjo zasledujejo vse, kar se dogaja tu. Radi bi kar prenašali domovino v svoje okolje. Tudi to je zame zelo pozitivno in samo v takem razpoloženju človek ne okosteni in ne postane vsa misel sklerotična, neplodna in brez odmeva."

— Oratorij "Irenej Friderik Baraga", kompozicija Alojzija Geržiniča na besedilo Tineta Debeljaka, je pevski zbor GALLUS izvajal kot noviteto na prireditvi v nedeljo 30. oktobra 1960. Dirigiral je dr. Julij Savelli, pri klavirju pa je spremljal pianist Jože Osana. Delo je doživelo lep uspeh in je bilo ugodno sprejeto tudi pri kritiki.

— JUBILEJNO NAROČNINO so plačali: N. N., Veliki Buenos Aires, 800.- pezov; Ciril Markez, Merlo, 800.- pezov.

Za Sklad GLASA je daroval Stojan Kertelj v ZDA, 2 dolarja.

Krajevni odbor Društva Slovencev v Ramos Mejja je kupil dve kolekciji knjižnih izdaj V. letnika Slov. kulturne akcije in ju podaril za tombolo Slomškovega domu v Ramos Mejja in srečolovu na žegnjanje v Slovenski hiši.

— Založba Josef Habel v Regensburgu, v Nemčiji, je izdala prevod Jurčičevega romana Deseti brat. Iz slovenščine je delo prevedel v nemščino dr. Ferdinand Kolednik. Knjiga obsega 317 strani in stane 11,80 DM. Ista založba je izdala že povest Fr. S. Finžgarja Dekla Ančka, ki ji je dodana še ena povest.

—Lektor slovenščine na univerzi v Pragi je dr. Oton Berkopec. V mariborskih Novih obzorjih je objavil pregled prevodov knjig jugoslovanskih avtorjev v češčino oz. slovaščino in prevode čeških in slovaških avtorjev v jezike jugoslovanskih narodov. Od leta 1946 do pomladi leta 1959 je bilo prevedeno v češčino iz srbskohrvaške književnosti 58, iz slovenske pa 25 knjig; v slovaščino iz srbskohrvaščine 26, iz slovenske 8 knjig. Iz češke književnosti je bilo v srbskohrvaščino prevedenih 95, iz slovaščine pa 5 knjig; v slovenščino iz češke književnosti 35, iz slovaške pa 4 knjige. Od slovenskih avtorjev so bili po vojni prevajani predvsem Anton Ingolič (4 knjige), Prežihov Voranc (3), Ivan Bratko (2), Tone Seliškar (2), Ivan Cankar (3), Ivan Tavčar (2). Prevadena pa so bila tudi dela Vladimira Bartola, Franceta Bevka, Mateja Bora, F. Saleškega Finžgarja, K. Grabeljska, M. Jezernikove, Cirila Kosmača, Juša Kozaka, Miška Kranica, Bratka Krefta in drugih. Od srbskohrvaških avtorjev je na prvem mestu Ivo Andrić (6).

— V letih od 1945-1955 je pregled prevodov v slovenščino naslednji: največ prevodov je bilo iz ruščine (104), jugoslovanske književnosti (skupno 52), francoske (47), angleške (41), ameriške (37), nemške (31), češke (15), italijanske (9), poljske (6), bolgarske, danske, španske (po 4 prevodi), nizozemska in norveška (po 3), islandska, latinska, grška (po 2), madžarska, kitajska, romunska, belgijska in švedska (po 1). Dela sodobnih pisateljev so začeli prevajati šele leta 1949, po sporu s kominformom v letu 1948.

— Publicist in esejist Branko Rudolf je v mariborskih Novih obzorjih tudi posegel v hoi okoli podobe Izidorja Cankarja. S toplimi besedami se spominja svojega učitelja na ljubljanski univerzi in zavrača žalitve Marje Boršnikove in kiparja Savinška. Eseje je napisan v obliki dvogovora in nosi naslov "Še en pogovor o Izidorju Cankarju".

leta 1925. je sklenil, da ne bo izdal nobenega dela več, dokler bo v službi na zunanem ministrstvu; med okupacijo mu je Gestapo zaplenila in uničila rokopis sedmih dokončanih zbirk; *Exil* (Izgnanstvo), 1942; *Vents* (Vetrovi), 1946; *Amers* (Morska znamenja), 1957; *Chronique* (Kronika), 1960.

Perseovo mesto je med pesniki, ki so izoblikovali sodobno poezijo (Lorca, Majakovski, Valery in še nekaj drugih) in katerih zasluga je, da bo veljal naš vek morda za vek pesnikov. Perseov delež pri tem snovanju je epopeja o človeku: njegova pesem je samotna, tiha, polna ugank in skrivnosti, a mogočna in vesoljna, da velja za vse čase in za vse človeštvo, kakor psalmi ali Divina Commedia ali egiptovska Knjiga mrtvih. Že prva pesnitev, ki jo je napisal v gimnazijskih klopih, ima izvenčasni in sakralni pečat. Kljub tej konstanti pa izsledimo v njegovem delu velik razvoj: *Eloges* so visoka poezija vsakdanjega življenja, niz čudežnih podob in spominov z domačega otočja; *Anabase* je epopeja človeške dejavnosti: pesnikovo delo je zdaj bolj zavestno in ustvarjalno, ne zgolj opisovalno; *Exil* ni podoba pesnikovega begstva med vojno, ampak človekovega ontološkega "izgnanstva"; pesniško snovanje samo postane snov pesmi. *Vents*: zgodovina zemlje od plinskega stanja do bodočega geološkega razdejanja; nobene razlike ni več med vsebino in njenim nastajanjem; *Amers* je himna morju, ki je podoba neskončnosti, in himna ljubezni; *Chronique*: premišljevanje o minulem življenju, obračun, priprava na smrt.

Perse je aristokratski pesnik. Gide je dejal, da je v njegovem delu in v njegovi osebnosti nekaj knežjega, da postaneš pred njim plah. Perseova poezija je težka, ker je posredna, skrivnostna, do skrajnosti zgoščena. A komur je pesem več kot zabava in razvedrilo, se bo prekopal preko prvih težav in bo užival suvereno lepoto: izjavil je, da ne rabi nobene besede, ki je ni v malem Larousseu, a vsaka podoba in vsaka beseda, ki jo vzameš v roko, zablesti kot čisto zlato, tudi najbolj znanstveni geološki in botanični strokovni izrazi, ki so jih njegove pesmi polne. V njem se ubrano spajata znanje in navdih, ustvarjanje in tisočletno človeško izročilo, ki ga je asimiliral v živem stiku s predstavniki vseh kultur. Zato gre po njegovem poeziji Napoleonova definicija sreče: Najvišji razvoj vseh zmognosti.

O Perseovem pesniškem delu so pisali Gide, T. S. Eliot, Char, Superville, Jorge Guillen, Claudel, André Breton, Macleish, Kemp, Allen Tate. Preveden je v vse glavne jezike. Pred enim letom je prejel nagrado mednarodne pesniške biennale in francosko veliko državno literarno nagrado. Nobelovo nagrado mu bo izročil 10. decembra švedski kralj Gustav VI. v koncertni palači v Stockholmu.

Dag Hammarskjöld je imel srečno roko in švedska akademija je storila prav, ko je izbrala pesnika kozmičnega humanizma, najmočnejšega glasnika medplanetne dobe, ki je pred vrati.

Rafko Vodeb, Louvain

slovenske poezije v srbskem prevodu, ki so ga uredili Cene Vipotnik, Drago Šega in dr. Kastelic. Pozneje bosta prišla na vrsto še izbor slovenske esejistike in slovenske dramatike. V Zagrebu bodo izšli prevodi del Juša Kozaka, ki jih je oskrbel Gustav Krklec, v tisku pa je tudi prevod Tavčarjeve Visoške kronike, medtem ko Matica Hrvatska izdala prevod Finžgarjevega romana "Pod svobodnim soncem".

— Pri založbi Harrasowitz v Wiesbadenu je izšla v prevodu un. prof. dr. Franca Grivca knjiga "Konstantin und Metod - Lehrer der Slawen". Delo je pred leti izšlo v Ljubljani. Vendar knjiga ni zgolj prevod, ampak skoraj čisto novo znanstveno delo o svetih

bratih. Zlasti je važno poglavje, ki prinaša kritiko virov, kar je za poznavanje dela svetih bratov izredno važno.

— Pred leti se je v Ljubljani že govorilo, da je treba pripraviti izdajo celotnega Danteja. Slovenska Matica se je odločila, da bo izdala Dantejev Pekel v prevodu dr. Jožeta Debeveca. V ta namen so že zbirali gradivo v raznih letnikih Doma in sveta. Po Zlobčevem poskusu prevajanja pa so ugotovili, da prevaja Danteja tudi pesnik Al. Gradnik. Naši razgledi pišejo: "Vmes je bil že Debeljakov prevod Pekla in je torej Gradnikov tretji." Pač pa pisec ne pove, kdaj in kje je prevod Tineta Debeljaka že izšel.

doma in po svetu

— Zanimanje za slavistiko zlasti v Nemčiji zelo narašča. Zdaj že ni skoraj več univerze, ki bi ne imela slavističnega instituta. V Monakovem je letos slavil desetletnico Institut za študij Sovjetske zveze. Institut se naglo razvija in ima danes gotovo največje biblioteke ruske literature na vsem Zapadu. Vodstvo izdaja 16 revij o študiju ruskih zadev, ki izhajajo v osmih jezikih. Dosedaj so izdali 160 knjig o vprašanjih Sovjetske zveze. Na Institutu deluje 50 znanstvenikov, ki so stalno nastavljeni, 300 sodelavcev v Nemčiji in po svetu pa je s posebnimi dogovori vezano na Institut.

— "Knjiga s sedmimi pečati" je oratorij avstrijskega skladatelja Franza Schmidta (1874-1939) in velja za najboljšo tovrstno delo v našem stoletju. Tako piše nemška kritika ob izvedbi skladbe v dvoran Nemškega muzeja v Monakovem. Besedilo oratorija je vzeto iz Razodetja evangelista Janeza. Zlasti močno so podane grozote vojske in pa mogočni aleluja na koncu. Oratorij je izvajal stolni zbor iz Gradca.

— Društvo Kant je imelo letno zborovanje v Bonnu. Udeležili so se ga tudi zastopniki drugih držav. Društvo izdaja revijo "Kant-Studien" in podpira raziskovanja o Kantovi filozofiji. Po običnem zboru je bil teden predavanj in je univ. prof. Vuillemin iz Clermonta v Franciji predaval o Kantovi logiki. Prof. Silber z univerze v Texasu je predaval o Krivdi in dolžnosti pri Kantu in Freudu. Prof. Kopper z univerze v Saarbrucku je razpravjal o temah, ki jih je Kant razvijal v spisih, odkritih šele po smrti ali pred nedavnim. Predsedoval je rektor univerze v Koelnu, Gottfried Martin.

— Senzacija berlinske gledališke sezone postaja Leopolda Ahlsensa dramatisacija Dostojevskega romana Zločin in kazen. Ahlsen obravnava predvsem razvoj modernega nadčloveka, ki hoče postati Bog, ki mori iz etičnih razlogov in hoče odstraniti moralo s satanskimi prijemi v ateizem. Listi pišejo, da je v Ahlsenovem Razkolnikovu tudi analiza zločinca, ki je moril v Hitlerjevih in Stalinovih časih.

— Na festivalu v Spoletu so izvajali novo opero Henza Wernerja "Der Prinz von Homburg". Dirigiral je avtor sam, orkester pa so sestavljali člani tržaške filharmonije.

— Vsako leto prirede v Frankfurtu Mednarodni knjižni sejem. Letos je bil od 21. do 26. septembra. Tokrat je število razstavljalcev prvič prekažalo številko tisoč. Največ zanimanja je bilo za oddelek "literarnih gramofonskih plošč". Med razstavljalci je bila tudi Jugoslavija. Lani je bila iz Slovenije razstavljena samo knjiga Vodič po Mariboru... Upajmo, da je bilo letos boljše.

— Glasilo moskovskih knjižnih založb "Novije knjigi" je objavilo da je v letih 1918-1958 izšlo v Rusiji 2427 del 310 nemških avtorjev v prevodih. Skupna naklada teh del je dala 65 milijonov izvodov, ki so bili tiskani v 56 jezikih, kateri so v veljavi na področju Sovjetske zveze. Na prvem mestu so Pravljičje bratov Grimmov, v nakladi nad 18 milijonov izvodov.

— Monakovska akademija znanosti in umetnosti je v prvi polovici julija priredila poseben študijski teden, ki je veljal razpravljanju o temi: Beseda in resničnost. Povabili so predavatelje iz vsega sveta. Pisatelj in filozof Martin Buber (Jeruzalem) je predaval o Govorjeni besedi in razglabljal o "bistvu govornice in bistvu jezikov". Fizik Werner Heisenberg je razlagal o "Jeziku resničnosti v moderni fiziki". Zgodovinar in diplomat J.C. Burckhardt iz Bazla je govoril o Besedi v politiki.

— Nobelovi nagrajenci prirejajo študijske tedne v mestu Lindau ob Bodenskem jezeru. Letos je bil že deseti tak teden. Leta 1950. so se prvič zbrali in sklenili prirejati posebna predavanja v tem nemškem mestu. Letošnje zasedanje je bilo zelo slovesno. K seji so prišli diplomatski zastopniki ZDA, Anglije, Francije: z vsega sveta pa je prišlo čez 600 učejakov in vseučiliških slušateljev, ki so prav živahno sodelovali pri vseh razpravljanjih.

— Fellinijev film "Dolce vita" je tudi v Nemčiji izzval obilo komentarjev. Debate se sedaj vodijo po raznih kroških in konferencah "pri okroglih mizah". Poudarjajo zlasti sociološko vrednost dokumentarne strani filma.

— Nemški industrijalec Fritz Thyssen je daroval 100 milijonov mark (dve milijardi pezov) za nagrade znanstvenikom. Ni dal denarja, pač pa delnice v imenski vrednosti 100 milijonov, ki pa so danes na borzi vredne vsaj 450 milijonov mark. Kapital bo uprav-

ljala posebna komisija bančnikov, ki bo letno rento (okr. 20 milijonov mark) razdelila med znanstvenike za najboljša dela. Vendar bodo nagradili le študijska dela, ne pa tudi del, ki bi služila porastu industrije ali trgovine.

— Gustav Gründgens, ki ga štejejo med največje nemške igralce in režiserje naših dni, bo s svojim gledališčem odšel gostovat v New York, kjer bo uprizarjal Goethevega Fausta in Shakespearovega Kralja Leara. Dasi bo gostovanje šele v februarju 1961, v New Yorku vstopnice za te predstave že prodajajo.

— V gledališču Broadway v New Yorku že peto leto dan na dan uprizarjajo Berta Brechta slovito "Beraško opero", ki jo je uglasbil Kurt Weille. Na odru nastopa nad 500 igralcev. Predstavo je videlo do zdaj že čez 400 tisoč ljudi. Ko so ravnatelj gledališča vrašali, če bo delo kmalu odšlo z odra, je odgovoril, da kaže, da bo opera na sporedu vsaj še nekaj let...

— Avstrijski esejist in kritik Manés Sperber je izdal knjigo esejev "Ahilova peta". V šestih esejih analizira usodo levičarstva v evropskem duhovnem svetu. Pisatelj Sperber je bil do 1935 član partije. Knjiga je najprej izšla v Parizu, v francoščini. Kritika ugotavlja, da je Sperber boljši analitik komunizma kot pa je bil Arthur Koestler.

— Med nemškimi pisatelji našega stoletja, ki jih v Rusiji najbolj prevažajo, je na prvem mestu Lion Feuchtwanger, čigar knjige so izšle v nad tri milijonih izvodih. Heinrich Mann je pred bratom Thomasom in so njegova dela izšla v ooldrugem milijonu naklade, medtem ko je Thomas dosegel 1 milijon.

— Švedski režiser Erich Leiser je napisal in izdelal film po Hitlerjevi knjigi "Mein Kampf". Sestavljen je iz izvirnega gradiva o grozotah nacizma in je ocenjen kot dozdaj najboljši film o strahotah v koncentracijskih taboriščih.

VABILO!

Pregledali smo kartoteko in ugotovili, da so mnogi naročniki in prijatelji v zaostanku z naročnino, kupnino ali članarino. Res nam boste ustregli, če boste vse čimprej poravnali. Hvaležni pa bomo tudi za naslove prijateljev ali Vaših znancev, ki naj jim pošljemo vabilo in prospekt za novi letnik.